

FORSKNINGSFONDENS NYA PROJEKT

TEXT: Anna Sellberg

FORSKNINGSFONDEN

Tolv nya projekt får pengar

Korsbandsskador och cancer, relationen människa–hund och hur slädhundarna på Grönland har det – det är innehållet i några av de tolv nya projekt som tilldelats medel från Agria & SKK Forskningsfond. Sammanlagt handlar det om närmare 11 miljoner kronor som delas ut under 2023. I de pengarna ingår dock inte bara de tolv nya studierna, utan också äldre projekt, som fått förlängning beviljad.

Hund och människa tillsammans

Hundägarens liv tillsammans med sin hund – sett ur bådas perspektiv – det är utgångspunkten i flera av de studier som fått medel från fonden.

Josefin Söder, veterinär och universitetsadjunkt vid Sveriges lantbruksuniversitet, disputerade 2018 med avhandlingen ”Metabola variationer vid övervikt hos hund”. Hon har nu fått medel för ett två år långt projekt med titeln ”Effekter av fysisk aktivitet hos hund och ägare: One Health perspective”.

I projektet kommer hon framförallt att titta närmare på betydelsen av olika miljöfaktorer samt graden av fysisk aktivitet hos svenska

hundar och deras ägare. Redan i dag vet man att en rörlig livsstil hos såväl hund som människa är av vikt för en bra hälsa. Studien kommer dels att innehålla en rikstäckande enkät, dels ska ett antal slumpvis utvalda hundägare vid olika kliniker, få berätta om sitt och hundens liv tillsammans.

Catrin Henriksson, universitetslektor vid institutionen för medicinska vetenskaper vid Uppsala universitet, har i många år arbetat inom forskningsfältet kardiologi, inom vilket hon disputerade 2011.

Hon ska nu titta närmare på om det finns något samband mellan hundägande och antalet riskfaktorer för hjärt- och kärlsjukdom.

Enkätstudien kommer att omfatta sammanlagt 4 604 personer, och ska genomföras under ett års tid. Den är i sin tur en del av en annan stor studie – nämligen Swedish Cardio Pulmonary Biomage Study (SCAPIS).

Också forskaren Miiamaaria Kujala vid Jyväskylä universitet i Finland, vill ta reda på mer om relationen mellan hund och människa.

I dag är hunden framförallt en familjemedlem – men vilka är egentligen de underliggande mekanismerna som gör att vårt band är så starkt?

Det ska projektet ”Människans bästa vän – emotionell, fysiologisk och beteendemässig synkronisering” berätta mer om. Projektet

Två av årets nya projekt är inriktade på de grönländska slädhundarnas situation, och bakom båda ansökningarna står forskaren och veterinären Emelie Ulrikka Andersen-Ranberg vid Köpenhamns universitet. Foto Thomas Ritter, Pixabay.

kommer att lägga vikt vid både fysiologiska och psykologiska faktorer, och ska pågå under två år.

Separationsproblematiken

Vid Köpenhamns universitet arbetar veterinären och biträdande professorn Iben Meyer. Hon är specialiserad på hundars beteende, och har fått medel till ett projekt med titeln "Behandling av separationsrelaterade problem hos hundar: vad fungerar?".

Just separationsångest är ett stort problem för många hundar och deras ägare. I dag finns det visserligen flera olika strategier och behandlingar för att hantera det – men hur väl fungerar de egentligen? Det ska den här tvååriga studien titta närmare på.

Grönländska slädhundarnas liv

Två av årets nya projekt är inriktade på de grönländska slädhundarnas situation, och bakom båda ansökningarna står forskaren och veterinären Emelie Ulrikka Andersen-Ranberg vid Köpenhamns universitet.

Under många år har det funnits både diskussioner och kontroverser kring hur de grönländska slädhundarna hanteras. Även om det är tuffa och uthålliga hundar, lider de naturligtvis precis som alla andra djur om de utsätts för vanvård.

Målet med studien "Granskning och läxa från 20 års djurskyddspolisämnlningar från Grönland" är dels att se hur djurskyddslagstiftningen kan skydda hundarna bättre – dels att öka människors medvetenhet om problemen.

Det andra projektet rör också framförallt grönländska slädhundar. Det man vill titta närmare på är de stora, återkommande virusutbrotten av valpsjuka, som då och då sker bland arktiska hundar.

Trots att många individer blir sjuka och dör vid utbrotten, vet man fortfarande väldigt lite om den exakta bakgrunden till dem. Men genom en bred sekvensering, hoppas forskarna nu kunna ta reda på mer exakt vilka varianter av valpsjukesvaret som arktiska hundar bär på.

Båda projekten har fått medel för ett år.

Kvarvarande fontaneller

Vuxna individer av rasen chihuahua kan ha något som kallas kvarvarande fontaneller. Det betyder att de bindvävstäckta luckorna som finns i hundens huvud vid födseln, inte sluter sig och hårdnar som de ska när valpen blir större.

Problemet är förknippat med låg kroppsvikt och syringomyeli – eller kliniska tecken på det. Syringomyeli i sin tur, är en allvarlig sjukdom där vätskefyllda hålrum (som kallas för syrinx) uppstår inuti hundens ryggmärg.

Det ett år långa projektet som forskaren Anna-Maria Kiviranta vid Helsingfors universitet har fått medel till från fonden, har

titeln "Kvarvarande fontaneller hos småhundar och hundar predisponerade för syringomyeli".

Meningen är att individer av cavalier king charles spaniel och griffon bruxelles, som båda är raser predisponerade för syringomyeli, ska undersökas med hjälp av datortomografi och magnetisk resonanstomografi. Förhoppningsvis ska undersökningen visa om de här hundarna har samma problem med kvarvarande öppna fontaneller, som vissa chihuahua har. Även andra mindre hundar, det vill säga sådana som väger under 5 kilo, kan komma att ingå i studien.

Epilepsi

Även projektet "Identifiering av nya epilepsigener hos labrador retriever" hör hemma på Helsingfors universitet, och det är professor Hannes Lohi som ansökt om medel till denna studie.

Redan tidigare har man kartlagt gener för epilepsi hos labrador retrievern, genom att studera sammanlagt 600 individer av rasen. I det nya projektet vill man fortsätta forska på ämnet, för att validera kunskap och förbättra diagnostik, förståelse och vård – främst labradorer, men också andra raser som drabbas av epilepsi.

Korsbandsstudier

Forskaren Elena Modal, veterinär och specialist på kirurgi hos hund och katt vid Norges Miljö- och biovetenskapliga universitet (NMBU) i Oslo, har fått medel till en studie med titeln "Behandling av korsbandsjukdom hos små hundar – är kirurgi alltid nödvändig?". Hon forskar redan tidigare både på korsbandsskador hos hund och på hur kirurgiska ingrepp påverkar djuret.

Korsbandssjukdom är en smärtsam, degenerativ sjukdom i knäleden, som också är en av de vanligaste orsakerna till bakbenshåltä hos hund. Ofta behandlar man problemet kirurgiskt – men det finns studier som tyder på att det inte alltid behövs på små hundar. Om det stämmer eller ej, ska förhoppningsvis den här studien kunna ge svar på.

I studien delas hundar med korsbandsproblem upp i två olika grupper. Den ena gruppen får behandling med kirurgi – den andra med enbart fysioterapi och smärtlindring – och därefter kommer de två grupperna att jämföras med varandra.

Atopisk dermatit

Att utveckla ett DNA-test för hudsjukdomen atopisk dermatit hos engelsk setter och gordon setter – det är målet med den tvååriga studie som också ska göras på NMBU.

Frode Lingaas, professor vid den veterinärmedicinska institutionen, har fått medel från Fonden för att göra en genetisk kartläggning, som ska identifiera genregioner, gener och mutationer som alla är associerade med just atopisk dermatit.

Sambandet mellan miljöexponering och cancer

"Cancerepidemiologin i den svenska hundpopulationen" – det är titeln på den 3 år långa studie som veterinär Karolina Engdahl

vid SLU fått medel för. Medel till just det här projektet kommer från den generösa donation som Marina Reuterswärd gjorde till Agria och SKK Forskningsfond 2021.

Genom att använda data från Agria Djurförsäkring, hoppas man kunna identifiera och utvärdera exempelvis sambandet mellan miljöexponering och cancer, hos både människa och hund. Målet är att kunna bidra till både en ökad välfärd och till framtida cancerforskning.

Läs mer i artikeln på nästa sida!

Till sist ...

Det tolfte projektet som fått stöd i år, är faktiskt inte ett hundprojekt.

Nej, i stället handlar det om sällskapskaniner. Det är forskaren Cecilie Ravn Skovlund vid Köpenhamns universitet, som under ett år ska ta reda på hur sällskapskaniner mår.

Trots att kaniner är sociala djur, hålls många ensamma i hemmiljö. Genom beteendeobservationer ska skillnaderna mellan att bo ensam eller med andra kaniner, kartläggas. Målet med studien är att öka kaninernas välfärd.

Hundägarens liv tillsammans med sin hund – sett ur bådas perspektiv – det är utgångspunkten i flera av de studier som fått medel från fonden. Foto Måns Englebretksson.